

Landbruks og matdepartementet
pb 8001 dep
0030 Oslo

Landbruks- og matdep.	
2005	1130 49
20 Okt 2005 ASE/JUR	
IAA	41

Saksbehandlar
Karin *Mauland*

Tlf.direkte innval
53483175

Vår ref.

Dykkar ref.
200501130-/
IAA

Dato
13.10.05

Endringar i jordlova -Høyring.

Forslag til vedtak:

Rådmannen i Kvinnherad rår overfor -Formannskapet at det ikkje vert føreteke endringar av jordlova som skissert i del I og II i høyringsbrev frå Landbruksdepartementet av 30.06.2005. Formannskapet vil stø opp om endringar i jordlova del III og IV i same høyring.

Saka vert send Det kongelege landbruks- og matdepartementet.

Vedlegg: Høyringsbrev frå Landbruks- og matdepartementet.

Aktuelle lover, forskrifter, avtaler m m: Jordlova av 5.12.1995.

Saksutreiing:

Landbruks- og matdepartementet har sendt ut på høyring eit framlegg om endring av jordlova slik at det generelle delingsforbødet for landbrukseigedomar i jordlova § 12 vert oppheva samstundes som det vert fastsett reglar om å søke delingssamtykkje ved frådelling av dyrka jord. Delingsforbødet i jordlova har vore eit viktig verkemiddel i høve til eigedomsstrukturen i landbruket sidan det vart innført i jordlova av 1955. **Høyringsfrist er sett til 1.november.**

Endringane omfattar , i tillegg til dei vi nedanfor har vurdert som dei viktigaste, desse forslaga endring av:

- tilskotsordninga, jordlova § 18 , del III,
- oppheving av nokre uaktuelle lover, del IV

Dei viktigaste endringane i forslaget -del I og del II -er:

- oppheving av det generelle forbødet mot å dele landbrukseigedom

- ny regel om forbod mot frådelling av dyrka jord der det ikkje er gjeve omdisponeringsløyve eller der jorda ikkje skal nyttast som tilleggsareal til anna bruk
- frådelling av bygningar som ligg i eller nær tunet krev framleis delingsløyve
- kommunen kan innføra lokal forskrift om delingsforbod der det er ønskjeleg ut frå omsynet til driftsmessig gode løysingar eller omsynet til kulturlandskapet.

I forslaget er endringane grunngeve med ønsket om forenkling, og vidare at det skal leggjast til rette for "å nytte eigedomsressursane slik at busetjing, næringsverksemd, innovasjon og livskvalitet i distrikta kan sikrast på ein betre måte enn i dag".

I Noreg har talet gardsbruk i drift minka kraftig dei siste 10-15 åra, og denne utviklinga ser ut til å halda fram. Stadig fleire landbrukseigedomar vert vert fråflytta, og tomme hus og kulturlandskap i forfall vert stadig vanlegare. Samstundes syner spørjeundersøkingar at mange menneske ønskjer ei livsstilsendring, og ønskjer å flytta frå byer og tettstader til bygder og småbruk. Som eit ledd i Landbruksdepartementet sin politikk "Landbruk Pluss" har ein gjennom fleire tiltak freista å auka tilgjenge på landbrukseigedomar. I løpet av dei siste fire åra har mellom anna konsesjonsgrensa for landbrukseigedomar vorte heva to gonger, og eigedomar som er mindre enn 100 daa total areal eller har mindre fulldyrka mark enn 20 daa kan i dag ometjast utan konsesjon.

Vurdering:

Lovendringsforslaga som denne høyringa omfattar i del I og del II, røre ved fleire prinsipielle spørsmål. Med forslaget vil ein snu prinsippet i eigedomsstrukturen frå å vere sterkt regulert, til å oppheva delingsforbodet og på det viset gje frislepp på store deler av ressursane på ein landbrukseigedom. Dette kan tena landbruket og bygdene., men endringsforslaga kan og virka mot dei føremålae ein ønskjer å oppnå. . Særleg er vi usikre på kva verknadene kan verte ved å oppheva delingsforbodet i jordlova. Eit slikt verkemiddel burde først koma etter ein grundig gjennomgang av verknadene vi fekk ved å auke konsesjonsgrensee. Har dei auka «konsesjonsfrigrensene» på 20 dekar fulldyrka jord eller 100 daa totalareal gitt utslag i auka busetnad og sysselsetting på bygdene?

Å oppheva delingsforbodet vil føra til ulik praksis med omsyn til frådelling i dei ulike kommunane og i dei. Det vil vera uheldig og lite truverdig om frådelingspolitikken som vert ført varierar for mykje frå kommune til kommune.

Å kunna dela opp landbrukseigedomar og rettar knytt til desse som skissert i høyringa og artiklar om denne, vil kunna styrkja ressursgrunnlaget på bruk i drift. Men det kan òg føra til ei utarming av framtidige driftseiningar. Slike døme er det mange av frå tida før jordlova kom inn i 1955 og konsesjonslova frå 1975 kom inn og regulerte dette.

I Kvinnherad det eit tungt fokus på fjell og utmark og rettane som er knytte opp mot dette. Særleg er jakt- og fiskerettar attraktive. Desse rettane vil kunna omsetjast for høge summar. Ei slik utvikling vil kunne føre til ei dreining av at det er rettane vert delt i frå og kjøpt opp av andre som ikkje er knytt til næringa eller til distriktet.. Dette vil vera ein uheldig utvikling i tilhøve til den utøvinga av jakt og fiske som tradisjonelt har vore tilgjengeleg for alle. Frå tidlegare har ein røynsle med at store eigedomar i Trøndelag og på austlandet vart kjøpt opp av av skogselskap og andre med kapital. I våre områder vart det på 1900-talet delt i frå elverrettar og jakt- og fisekrettar i fjellet. Også i dag er det auka etterspurnad etter slike rettar. Dette medførte i mange høve ei utarming av livsgrunnlaget på desse bygdene om dei vert seld. At rettane ikkje høyrer til lokale eigarar, kan gjere forvaltninga vanskelegare.

I høyringa ligg det mange moglegheiter for at ein kan unngå kravet til bu- og driveplikt. Det har så langt me har registrert ikkje vorte gjeve signal om at desse pliktane skal firast på, men med moglegheiter for å kunne dela frå delar av landbrukseigedomene, vil det verta nesten umogleg å følgja opp særleg bupliktkravet som i dag er eit viktig virkemiddel for å oppretthalda busetjing i mange bygder.

Reint forvaltingsmessig meiner me at me i dag har eit lovverk som er oversiktleg. Det gjer det lett å nå og hjelpe publikum. I endringane som ligg inne i høyringa ligg det frå eit landbruksforvaltingsmessig synspunkt inne ein reell fare for at den oversikta vert mindre og at det etterkvart vil verta mykje vanskelegare for publikum å få oversikt over eit regelverk som skissert. Det er ikkje lett å få auge på eit forenklingspotensiale som er eit av hovudføremåla i høyringa.

Ved å leggja opp til rette for store tomter, eller "livsstilseigedomar", inne i LNF-område, ser me eit potensiale for auka konfliktnivå mellom landbruksutøvarar og folk som flyttar til og kan vanskeleggjera drifta. Særleg gjeldt dette spreining av husdyrgjødsel, sprøyting av plantevernmidlar, bygging av vegar osv.

Jamvel om det i høyringsforslaget står at det skal takast omsyn til kulturlandskapsverdiar, trur me at dette vert vanskeleg å praktisera. Med ein politikk som høyringa legg til rette for, trur me at det mange stader nettopp vil vera kulturlandskapet og lokalt særpreg som vil verta skadelidande.

For delane III og IV i høyringa har vi ingen innvendingar.

Ut frå ei landbruksfagleg vurdering meiner administrasjonen at endringsforslaga ikkje vil vera betre virkemiddel for å nå dei skisserte måla om betre ressursforvaltning, nyskaping og næringsverksemd, tilflytting, innovasjon og livskvalitet. I dagens lovverk har ein allereie dei virkemidlane som trengst. Administrasjonen vil difor ikkje rå til at det vert gjort endringar med jordlova slik det går fram av høyringsbrevet av den 30.06.2005.

24/10 - 05

Til departementet.

Sjender utkast.

Fornamningsrådet har møte

3/11 - 05

Vedtaka blir etterstudert.

Se og E-post